

A nulladik óra

Már lehet hallani az ágyúdörgést. Mint vihar közeledtével a távoli mennydörgés, olyan. A keleti front az. Gyorsabban közeledik, mint a nyugati. A gyerektábor nem biztonságos, sürgönyök, telefonok, megkezdődnek az előkészületek a továbbevakuálásunkra. Becsomagoljuk a hátizsákunkat és levelet írunk. A Szudétákba, az Óriás-hegységbe, ki-ki oda, ahol a szülei vannak. Én Olmützbe. A levél a címzést leszámítva egyen levél, Erna néni diktálja. Előfordulnak errefelé is bombatámadások, de biztonságos az óvóhelyünk, és már csak azért sem kell értünk aggódni, mert a fronttól messzire, a bajorországi Bad Reichenhallba evakuálnak bennünket. Pontos címet megérkezés után azonnal írunk. Evakuálásnak mondjuk a menekülést.

Hátizsákunk összecsomagolva, készenlétben az ágyunk mellett. A vonatokra szinte lehetetlenség följutni, Herr Klement napokig lótfut, mire sikerül végre vagon szereznie. Nagy nehezen, két óras késéssel indulunk. Egyik -dorf végű helység a másik után, icike-picike állomásokon iszonyú sokáig várakozunk, pedig nem száll föl senki, alighogy elindulunk, újból megállunk, a normális menetidő többszörösébe telik Kremsig elvergődni. Ott hajóra szállunk, s a Dunán fölfelé megyünk. A hajónk vontatóhajó, egy sor csónak van hozzákapcsolva. Kopog a szemünk az éhségtől, de leszáll az este, mire megkapjuk végre a vacsorát. Mohón faljuk a margarinos kenyeret. Reggel szikrázó napsütés, Wachau, Melk, tornyos várak, szigorú kolostorok, égre törő sziklák a Dunába szakadva; a vízről nézve a vadregényes mesevilágot, olyan, mintha nem is lenne háború.

Linzig tart a hajóút, ott ismét vonatra szállunk. A völgykatlanban sűrű köd, mintha tejben mennénk. Tompa, baljós csönd, a zakatolás is alig hallik. Hirtelen robbanás, a vonat, mint egy epilepsziás, vadul rángatózni kezd, a fülke egyik oldalából a másikba repülünk, a csomagok a fejünkre esnek, egymásba gabalyodva sikítóznak, van, aki a mamáját hívja, én hadarva imádkozom. Végtelennek tűnik az idő, mire a vonat csikorogva megáll. Ész nélkül ugrálunk le, Erna néni kiabál, Herr Brenner ordít, de az őrült hangzavarban nem lehet érteni semmit. Védelmet keresve, magunktól a töltés alá rohanunk. Óriás paplanként borul ránk a köd, biztos, hogy fentről a repülő nem lát semmit. Nem láthatott akkor sem, amikor kioldotta a bombáját. Meglehet, nem is mi voltunk a célpontja, éppen csak nem akart a bevetésből semmit visszavinni.

Félóra, óra vagy annál is több; fogalmunk sincs, mennyi idő telik el, mire fölhangzik végre a vezényszó, hogy vissza a vonathoz. Fölmászunk a töltésen, vaksin pillantunk körbe, de a vagonok olyan közömbösen állnak, mintha nem történt volna semmi. Fölbukkan a kalauz, nyomában a többi utas, megyünk velük a mozdony felé. A behemót óriás magatehetetlenül, fél oldalára borulva fekszik. A mozdonyvezető, valahol a roncsban, nyilvánvalóan meghalt. Az ő élete a mi életünk

ára, közülünk nem sebesült meg komolyabban senki. Otto fülcimpájában faszi-
lánk, ezen felül karcolások, zúzódások, kiszakadt nadrág, vérző térd: ennyi, ami
kívülről látszik. A félelem nem. Mert nem mutatjuk. Lenyeljük, a gyomrunkba zár-
juk, és nem engedjük, hogy feltörjön. Nem sírunk, erősek és bátrak vagyunk, a né-
met diák helyt áll mindig, minden körülmények között.

Vissza Linzbe, egy éjszaka az állomás óvóhelyén, másnap másik mozdonnyal
tovább. Cammogás, nyílt pályán veszteglés, a vonaton alszunk. Vagy inkább nem
alszunk, de nem szól ránk senki. Elvergődünk Salzburgig, ahonnan már nem sok
van hátra, de alighogy elhagyjuk a várost, ismét jönnek a repülő, kénytelenek
vagyunk egy erdő takarásában megint megállni. Sokáig állunk. Bújócska. Vonat re-
pülő ellenében. Ez már az osztrák–német határ. A régi határ, hiszen Ausztria a Bi-
rodalom része, és per pillanat nincsenek határok. Reichenhall innen tényleg egy
ugrás csupán, de jön a kalauz, és leszállít, mert a sínek szét vannak bombázva. Ta-
náraink összedugják a fejüket, és úgy döntenek, hogy gyalog megyünk tovább.
Óvatosságból az országút helyett az erdőben. A napi sportfoglalkozásnak köszön-
hetően edzettek vagyunk, jó tempóban haladunk, de biztos, hogy világosan még-
sem fogunk Reichenhallba érni. Erősen szürkül, amikor egy faluba érve, az első
utunkba eső házban segítséget kérünk. Összeszaladnak a szomszédok, mindenki
nagyon kedves, családonként négy-öt gyermeket tudnak befogadni, azonban Erna
néni nem engedi, hogy elszakadjunk egymástól. Végül az iskola tornatermet nyit-
ják ki, szalmát szórnak a padlóra, tesznek rá néhány takarót, és hoznak egy nagy-
fazék forró teát is. A kenyereink száraz, de belemártjuk az édes teába, éppen csak
annyira, hogy egy kicsit megszívja magát nedvességgel, amitől némileg a foszlós
kalácsra kezd hasonlítani. A hajó és a vonat után gyönyörűség a szalmán feküdni.

Reichenhall, Karlgimnázium, tornapálya, Appell, zászlófelvonás, rajtunk, késmárki-
akon kívül is vannak itt szepesiek – úgy látszik, szepesiek a világon mindenütt
vannak –, a szomolnoki polgári iskolát hozzánk hasonlóan tavaly ősszel evakuál-
ták, éppen csak őket kitérő nélkül, egyenesen ide. Táborvezetőnk Herr Lindenthal,
a gimnázium igazgatója, egy dörmögő hangú, mackós, teljesen ősz hajú férfi, ifjú-
sági vezetőnk egy echte berlini fiú, az itteni Reichsführerschule végzős hallgatója.

Villogó, fekete szem, fekete, göndör haj, kis gödrök az arcán, egyszerre kisiús
és férfias, olyan feltűnően nézem, hogy Gerlinde észreveszi, és csúfondárosan azt
súgja, hogy remélhetőleg nincs barátja. Trudit és Hertát egyáltalán nem érdeklik
a fiúk, de most vihognak, megvonom a vállam és tüntetőleg elfordítom a fejem.
Felsorakozunk. *Fräulein, vigyázzon a holmijára!*, bársonyos, mély hang, a villogó
szemű az, kezében a kiskabátom, zavaromban rámosolygok, ő azonban mintha
kaszárnyában lenne, szabályos hátraarcot csinál, és továbbmegy. *Ha ezt a te Pé-
tered tudná!*, gonoszkodik tovább Gerlinde, de ráförmedek, hogy Péter nem az
enyém és nem a tiéd, és senkié sem, mire visszakozót fúj, de nekem elmegy a
kedvem Gerlindétől, Reichenhalltól és az egész evakuálástól, szeretnék otthon len-
ni, és az utcai szobában, a tátrás festménnyel szemben zongorázni, de még inkább
Péterrel Schubert-négykezetet játszani, mint tavaly karácsonykor, a líceumi hang-
versenyen, ami után Kinga azzal ugratott, hogy Péter szerelmes belém, és fogunk
mi még a Carnegie Hallban is szerepelni, közben még a szeme is nevetett. Biztos,

hogy ugyanezt mondta Péternek is rólam, s ezek után bóglizáskor csakis és kizárólag Péter csatolta föl a korcsolyámat, de mindez most már csak ábránd és mese, bennünket, német diákokat szeptemberben evakuáltak. Péter és Kinga sem költözött be Ágnes nénihez kosztos diáknak, a zongora néma, Péter nem gyakorol rajta, és nem firkálgat hangjegyeket újságszélre, füzetborítóra, papírfecnire, mert Péter magyar, és Kinga is magyar, Jarinka pedig szlovák, és mind messze vannak, a villogó szeműt Erwinnek hívják, és igenis tetszik nekem.

Körös-körül hegyek, igazi magashegyek, még nagyobbak, mint az otthoniak, harapni lehet a levegőt – ózondús, a papa így mondaná –, a mama itt biztosan nem köhögne, örökre kigyógyulna az asztmájából. Villákban szállásolnak el, külön a fiúkat, külön a lányokat. Smaragd zöld tuják a kovácsoltvas kerítés mentén, az épület sarkán két óriásfenyő, az emeleten erkélyes szobák, spalettás ablakok, a homlokzatot borostyán futja be; a villánkat Mariannának hívják és gyönyörű, a fiuké a szomszédban majdnem ugyanilyen.

Egy középkori vár maradványai, Alte Salina, fürdőpark, ivócsarnok, szabadtéri inhaláló, a Predigtstuhl libegővel 10 perc, a Saalach egy ugrás, és van benne hal, de a valamilyen See sem több egy órácskánál – sorolja a látnivalókat Susanne asszony, a villa tulajdonosa. Mézszőke haj szoros kontyban a tarkóra szorítva, hegyes orr, cérnaszál ajkak, csúcsos áll, cipő, harisnya, szoknya, kardigán, minden fekete rajta, de mosolyog és igazán jó szívvel fogad, egy árnyék sincs az arcán, amiért a nyakára jöttünk. Habár nem vagyunk ingyenélők, nem tudom, hogy a szlovák vagy a német kormány, de a kettő közül valamelyik állítólag fizet értünk, és ha így nézzük, akkor tulajdonképpen mi pótoljuk a háború miatt elmaradt szállóvendégeket, de szerintem, ha nem fizetne neki senki, Susanne asszony akkor is jóságos lenne és mosolyogna, nem mintha sok oka lenne a vidámságra, a férje elesett Sztálingrádnál.

A Predigtstuhl a Lomnici csúcs kiköpött mása, csak valamivel kisebb, *nem is hasonlítanak egymásra, a Lomnici sokkal cakkosabb!*, Gerlinde mindig mindent jobban tud, *neked nem hasonlít, nekem igen!*, alighogy elfoglaljuk a szobánkat, sikerül összevesznünk, de amilyen hamar összekapunk, olyan gyorsan kibékülünk; az első szabadfoglalkozáson irány együtt a hegy!

A város másik vége, keresztül a Saalachon, a híd után balra, ott a felvonó: a táborvezetőktől kérdezhetünk bármit, és én a Predigtstuhl-t kérdezem. Ha nem lenne szolgálatban, szívesen csatlakozna – mondja Erwin az útbaigazítás után, s nekem égni kezd a fülem. Mindig ez történik, ha zavarba jövök, s hiába próbálok megakadályozni, a fülem után az arcom, az arcom után a nyakam pirosodik be, és olyan hangosan dobog a szívem, hogy hallani vélem. Érzem most is, ahogy pirosodom, és nem akarok egy kurta-furcsa köszönőmmel sarkon fordulni, de értelmesebbre nem telik tőlem. Haragszom magamra. Ha igazi nő lennék, flörtölnék, mint a filmekben, vagy tudnék úgy válaszolni és viselkedni, mint Polli, akibe fél Késmárk szerelmes volt, és aki azon a nevezetes olmutzi nyaraláson Gertit is első látásra az ujjá köré csavarta. Olyannyira, hogy Gerti a nyaralás végén megkérte a kezét. A papa ellenezte, a mama ellenezte, nem Gerti ellen volt kifogásuk, hanem a nagy sietség ellen, én akkor még örültem, hogy Polli férjhezmenetelével duplá-

jára nő otthon a birodalmam, és Gerti szülei is örültek, hogy megállapodik a fiuk végére, s Polli addig beszélt a papának és a mamának, hogy azok beadták a derekukat, és karácsonykor megvolt az esküvő. Gerti rajongása a mai napig nem múlt el, folyton és nyilvánosan ölelgeti, csókolgatja Pollit, két ölelés között pedig úgy nézi, hogy abba bele lehet pirulni, nagymama azt morogja, hogy milyen szemérmetlenek ezek a mai fiatalok, a papa és a mama nem vesz tudomást róluk, én őszintén irigylem Pollit, vagyis most már nem irigylem, inkább sajnálom, mert Gertiről azt sem lehet tudni, hogy fogságban van vagy netalán elesett, és Polli belesápadt az aggodásba meg a szomorúságba, azóta, hogy visszaköltözött hozzánk, nem mosolyog, nem beszél, ha mégis, akkor is csak arról, hogy mi volt a nászútjukon vagy Olmützbén, lassan kívülről tudom az életüket. Soha nem ír nekem, csak üzen a mamával, szerintem eszébe sem jutok a nagy önemésztésben, a mama magától írja a nevében az olyan közhelyeket, hogy vigyázzak magamra és tanuljak szorgalmasan.

A Predigstuhltra a felvonóért fizetni kell, és nekünk nincs pénzünk, de rögtön az első alkalommal összebarátkozunk Huber bácsival, a felvonókezelővel, pontosabban én barátkozom össze vele, ami úgy történt, hogy amikor meglátott, nagyon mosolygott, a nevemet kérdezte, és azt mondta, pont úgy nézek ki, mint a lánya fiatalkorában, és már vette is elő a tárcájából a fényképet: szeplős, búzavirág-szemű, szőke hajú, velem korú lány Drindlben, a kötényruhámat leszámítva szerintem semmi hasonlóság sincs köztünk, de ha Huber bácsi úgy látja, miért mondanék neki ellent? Különben is, van olyan, hogy valaki egészen más a valóságban, mint fotón, én mindig elégedetlen vagyok magammal, ellenben a mama minden felvételen gyönyörű, csak szerénykedik, amikor dicsérik, 18 évesen csipkés, tüllös, rózsás ruhában a lőcsei farsangi bálon olyan szép, hogy elmehetne szépségkirálynőnek, a papa akkor, ott szeretett belé, és szerintem most is szerelemmel szereti, remélem, nem veszekednek.

Huber bácsinak ritka kivételként nem Hitler-bajusza, hanem hosszú harcsabajusza van, ami eleve szomorú ábrázatot kölcsönöz neki, de amikor a fotót mutatja, a bajusz elkeskenyedő két alsó szára rezeg, amitől még szomorúbbnak látszik, a lánya odaveszett Berlin bombázásában, ez az egyetlen kép maradt róla, nem merem megkérdezni, volt-e férje, gyereke, vagy egyáltalán hogyan került olyan meszszire, a felvonó üvegfa majdnem a sziklát súrolja, a hasadékokban szikrázik a hó, jobbra hegy, balra hegy, fölöttünk hegy, alattunk tó, tiszta az idő, ellátunk Salzburgig, a Saalach és a mellette kanyargó országút keskeny szalaggá zsugorodott, Reichenhall épületei mintha kis makettek lennének egy terepasztalon, fönt, a hegyen nincs háború, csak csend és madárcsicsergés, a menedékházban kapunk egy szelet zsíros kenyeret, igazán jószívűek errefelé az emberek. Ha nincs pénzünk is jöjjünk, legalább dolgozik egy kicsit az öreg hölgy – invitál bennünket Huber bácsi, amikor lent, a völgyben elköszönünk tőle, Reichenhall üdülőváros, de nincs egy szál üdülővendég sem, és egy libegő emberek nélkül igazán szomorú dolog, olyan szomorú, mint maga Huber bácsi, boldogan jövünk, válaszoljuk. Ha vége a háborúnak, a papát, a mamát, a nagymamát, Pollit, Gertit és Fifi kutyát is elhozom ide, annyi pénzünk lesz, hogy a felvonóra egymás után kétszer is jegyet veszünk, fent

gombócot és fehérkolbászt rendelünk, én leszek az idegenvezető, ha nem lenne olyan messze Késmárktól, Reichenhallban le tudnám élni az életem!

Húshagyókedd, azért is mulatunk! – Susanne asszony találja ki, de Erna néni első szóra beleegyezik, hogy farsangot rendezzünk. Meghívjuk a szomolnokiakat, és természetesen Herr Lindenthalt meg Erwint mint ifjúsági vezetőt. Lázasan készülődünk, lampionokat, papírszalagokat, jelmezeket gyártunk, Susanne asszony fölenged bennünket a padlásra, bármit fölhasználhatunk, amit találunk, turbános török, biciklista csíkos mezben, rozsdás biciklikerekkel, sziú indián rojtos ingben, tollakkal, arcára harci jelek pingálva, Mikulás fehér bojtos, piros sapkában és piros kötösbőben, Ariadné óriásgombolyag vörös fonallal, bodros parókában – *paróka az ókorban? kétezer évvel eltévedtél! – nem érdekel!*, Gerlinde örökös okoskodásával nagyon bosszantó tud lenni.

A parókából csakúgy száll a por, és hiába próbálom kirázni, fejem legkisebb mozdulatára is porszemcsék ezrei szabadulnak el, és tüsszögésre ingerelnek, a zsűri elé is hatalmas tüsszentéssel lépek, így jobb híján tüsszögő Ariadnéként mutatkozom be, amire mindenki nevetni kezd, meglehetősen idétlennek érzem magam, ahogy tüsszögve tekergetem az asztal- és széklábak között a fonalat, de Erwin is ott ül a zsűriben, és végig elragadtatva néz, és én is őt nézem, és nem leszek sehányadik, de a felvonulás és eredményhirdetés után Susanne asszony behozza a gramofont, és táncolunk, tanárok, diákok, mindenki mindenkivel, de én Erwinnel mindenkinél többször, *milyen volt fönt, a Predigstublön?*, nem emlékszem, mit válaszolok, és miről beszélgetünk. Erwinnek forró a tenyere és bársonyos a hangja, szeretné, ha reggelig tartana ez a tánc, súgja közelebb hajolva, csak bólintok, mert megszólalni nem bírok. Tíz óra: könnyörtelenül takarodót fújnak, *szerelemesek!*, irigység csendül a lányok hangjában, ahogy a hálóban, a sötétben csúfolódnak, *nem mondott semmi olyat!*, tiltakozom, *nem kell azt mondani, nyilvánvaló, csak a vak nem látja!*, annyira szeretném, ha igazuk lenne!

Húshagyókedd, hamvazószerda, farsangkor elhamvadt Drezda! Szétbombázták, elpusztították a szövetségeseik. Hallottuk a rádióban, de valamelyik közeli faluból megérkezett Susanne asszony kuzinja is, aki azt mondta, hogy az éjszakából fényes nappal lett, a tűzviharhurrikán lángjai hozzájuk ellátszottak, ilyen lehet az utolsó ítélet, kizárt, hogy ott bárki életben maradt volna. Másnap esett. De nem eső, meghatározhatatlan eredetű, égett foszlányok keringtek a levegőben, kilométerekre fújta őket a szél.

Reichenhall mégsem olyan jó választás, mint elsőre tűnt! Messzebb van ugyan a keleti fronttól, éppen csak az a baj, hogy nyugatról a másik front vészesen közeledik. Éjjel-nappal jönnek a repülőik. Erna néni tévedett, amikor azzal nyugtatott, hogy nem Drezdában vagyunk, akkora robbanások, hogy pincétől padlásig remeg a ház, a város túlfelét bombázzák. A dörgések egymásba érnek, hangfüggőnyt alkotnak, az óvóhely messze, a villa pincéjébe rohanunk. Lent hideg és pislogó gyertyaláng, arcunkat sűrű homály fedi, lehet félni, nem látja senki. Avaz zsír, szúrós ecet, buggyant tojás; a félelemnek különböző szaga van, lent a pincében a poshadt uborkáéra hasonlít. Énekeljünk – erőlködik Erna néni, dűnnyögés rá a felelet.

Ha a szövetségesek mindent tudnak, látnak, akkor azt is tudniuk kell, hogy itt, ahol mi lakunk, a természetén kívül nincs semmi! Legalábbis semmi olyan, amit a győzelem érdekében nekik érdemes lenne megsemmisíteni. Drezdára nem gondolok, burkot vonok magam köré, láthatatlan páncélburkot, golyó nem járja, tűz nem fogja, sebezhetetlen vagyok; enged szorításából a félelem. Félórányi gubbasztás után felmerészkedünk. Virágzik az orgona és virágoznak a barackfák, de füst takarja a napot, szürkék a házak, a fák, és szürkék az emberek, olyan a levegő, mintha ezer disznót perzselnének, az óvárosban romba dőlt házak, és több száz halott.

Regelente Appell és zászlófelvonás, délelőtt tanítás, délután sportfoglalkozás, terepjáték, filmvetítés, órarend, napirend, beosztva minden percünk, tanáraink erőlködnek, próbálják az órákat és a foglalkozásokat ugyanúgy tartani, mint régen, de ez teljességgel reménytelen, minden gondolatunk a háború körül forog. Keleti front, nyugati front, csodafegyver, végső győzelem, az oroszok ördögök, vörös ördögök, akiknek az összes német az ellensége, Sztálin engedélyével gyilkolnak, rabolnak, fosztogatnak, és erőszakolják a nőket, az amerikaiaknak kell elsőként ideérni, őket akarjuk, akkor is, ha Drezda és az összes többi német város a lelkükön szárad, mert Amerika a szabadság országa, és az amerikai katonák a civileket, ha németek, akkor sem bántanák talán.

Hitler elesett a Berlin környéki harcokban. Bemondta a rádió. Herr Brenner a reggeli Appellen a zászló félárbocra eresztését és főhajtást vezényel, és mi állunk lestegett fejjel, már többször is letelik a szokásos egy perc, de még mindig csak állunk, lopva, alulról pislogunk fölfelé, Brenner mindenképp mélyebbre hajtja a fejét, meglehet, mert könnyezik, én azt súgom Trudinak, hogy mindjárt vége, Trudi meg azt, hogy *ez egy nyavalyás!*, Erna néni mellénk lép, de még csak ránk sem pisszeg, a külön háború, amit azóta vív Brennerrel, hogy elhagytuk Késmárkot, eldőlni látszik, a tanár úr egyértelműen vesztesre áll vele szemben.

Nagy valószínűséggel az amerikaiak foglalnak el bennünket, de azért száz százaléig még mindig nem lehetünk biztosak benne, egyébként amerikaiak vagy oroszok, teljesen mindegy, a náci jelképek bajt hoznak a fejünkre, ezért a félárbocra engedett zászlót levonjuk, Brenner Erna néni kezébe adja, hogy hajtja össze, Erna néni kényszeredetten mosolyog, összehajtogatja, kibontja, megint összehajtogatja és újra kibontja, mert a négyszög még mindig nem szabályos, közben Vendi hozza a kátránypapírt, és Brenner rászól Erna néniére, hogy *jó lesz már!*, nekünk pedig marsot vezényel. A kátránypapírba csomagolt zászlóval az erdőbe vonulunk, az ösvény harmadik kanyarulatától balra, a fenyők között, a kiálló magányos sziklánál – amely pont olyan, mint otthon a Kriván, éppen csak lekicsinyítve – két fiú megássa a gödröt, Brenner letérdel, és óvatosan, mintha törékeny porcelán lenne, belehelyezi a csomagot, *a himnusz!* *a németet!*, adja ki a parancsot. Lobog a szeme, és rekedt a hangja, amikor az éneklés végén azt mondja, esküdjünk meg, hogy egy napon visszatérünk ide, és kiássuk a zászlót. Szeretném tudni, hogy a kátránypapír mennyi ideig óv meg a rothadástól, és semmi kedvem egy rongydarab után túrni a földet, ha egyszer a háború után eljövök ide, s éppen azon tipródom, hogy egy kikényszerített eskü mennyire bír kötelező erővel, amikor megszö-

lal Erna néni, hogy inkább arra esküdjünk, hogy bármi történik, nem hagyjuk cserben egymást. Azt is hozzát teszi, hogy figyelembe véve a helyzetünket, a zászlón kívül a hitlerjugendes egyenruha sem egy életbiztosítás, amire a tanár úrnak villámokat szór a szeme, de be kell látnia, hogy Erna néninek igaza van, úgyszólván sapkák, jelvények, bőrnakkendők, derék- és vállszíjak repülnek a zászló mellé. A „temetésről” visszatérve a fiúk a karszalagokat, fekete kendőket és rövidnadrágokat a konyhában, a tűzhelyben égetik el, mi lányok abban maradunk, hogy fehér blúza, kék szoknyája a világon bárkinek lehet, nem kell hozzá németnek lenni. Azért az utolsó, közös családi fotót, amin Gerti Waffen SS-es egyenruhában van, én is a tűzbe vetem. Gerti Polli és nagymama között, jobb szélén a papa, a balon a mama és én, a kép sarkában Fifi kutya: mindannyian másodpercek alatt hamvadunk el.

